



2025-11-27

Yttrande avseende remiss av Förhandsbedömning av finansieringsinstrument inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (SJV Utvärderingsrapport 2025:9)

Svenska Fåravelsförbundet, nedan benämnt SF, är en intresse- och näringslivsorganisation för Sveriges fårföretagare. Föreningen har 24 länsföreningar och har idag ca 2500 medlemmar. Ett stort antal av landets får finns i företag som drivs av medlemmar i Svenska Fåravelsförbundet.

Sammanfattning

Svenska Fåravelsförbundet har tagit del av remissen av Förhandsbedömning av finansieringsinstrument inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (SJV Utvärderingsrapport 2025:9) med dnr LI2024/02074. SF tackar för möjligheten att svara på remissen.

Jordbruksverket har fått i uppdrag av regeringen att ta fram en förhandsbedömning av om det är lämpligt att använda finansieringsinstrument inom ramen för Sveriges strategiska plan för genomförande av den gemensamma jordbrukspolitiken. SF instämmer i de delar av rapporten som beskriver att lönsamhetsproblematiken i svenskt lantbruk måste åtgärdas. SF anser till skillnad från utvärderarna, att kapitalanskaffning är ett problem. Vi är positiva till införande av finansieringsinstrument. Dock anser vi inte i detta läge att det ska ske via CAP, då det finns signaler om minskad budget. Det är avgörande att frågan om införande av finansieringsinstrument kan lösas, utanför nuvarande CAP-process.

Detaljerade synpunkter

Lönsamhet och kapitalanskaffning är utmaningar

Vi instämmer med utvärderarna om att det är lönsamhetsproblemen i lantbruket, och särskilt för lammproduktionen, där detta är en stor utmaning. Detta är en grundbult i primärproduktionen där åtgärder måste vidtas. Vi kommer att koncentrera vårt svar till att endast beröra lammproduktion, men vet också att våra problem och utmaningar är något som vi delar med stora delar av lantbrukssverige.

Vi anser i motsats till utvärderarna, att kapitalanskaffning är ett omfattande problem i jordbruket och i synnerhet inom lammproduktionen. Vår bedömning är också att bristande lönsamhet och kapitalanskaffning inte bör åtskiljas helt. Vår uppfattning är att med större möjligheter för kapitalanskaffning skulle många lammstallar kunna utvecklas och rationaliseras med ökad lönsamhet som resultat. Det är avgörande om en ökning av svensk lammproduktion ska kunna ske. Vi får signaler om svårigheter för lammproducenter med kapitalanskaffning, både när det gäller att få banklån och vid ansökningar om investeringsstöd, får man ofta avslag när det gäller lammproduktion.

Låg självförsörjningsgrad på lammkött i Sverige – stor potential för ökad produktion

Vi har för närvarande ca 25 % självförsörjning av svenskt lammkött, och efterfrågan på svenskt lammkött är stor. Potentialen för ökning och utveckling av produktionen är enorm. Branschen har satt ett mål om att dubbla lammproduktionen i Sverige de kommande 10 åren. Det måste bli



Remissyttrande från Svenska Fåravelsförbundet

enklare och ekonomiskt mera fördelaktigt att utveckla, rationalisera och utöka sin lammproduktion, om vi ska nå dit.

Lammproduktion inleds ofta i mindre skala som en mindre hobby eller deltidsproduktion, och många gånger har producenten ett heltidsarbete vid sidan om lammproduktionen. I våra enkätundersökningar anges ålder, rovdjur och dålig lönsamhet som tre tunga faktorer när man bestämt sig för att upphöra med sin produktion. De medlemmar som anger att de ser hinder för att utveckla sin produktion, anger marktillgång som ett ofta förekommande hinder. Vår bedömning är att även detta till viss del kan kopplas till lönsamhetsproblem då man ofta som lammproducent, inte har möjlighet att arrendera mark i områden där arrendepiserna är höga och där man kanske inte får stöden för skötseln av marken. Svensk lammproduktion som helhet har tyvärr fått en "hobbystämpel" som är svår att tvätta bort, detta på grund av den småskaliga struktur som branschen haft under många år.

Med anledning av de delar vi nämner ovan, så instämmer vi med utvärderarnas förslag att finansieringsinstrument, om de ska införas, ska riktas till unga och nya företag som vill etablera sig inom jordbrukssektorn samt jordbruksföretag som vill investera i utökad eller befintlig produktion.

Med tanke på de signaler vi just nu får om kraftigt minskad budget i kommande CAP, så anser vi att det vore olyckligt att inrymma nya finansieringsinstrument i CAP. Det skulle riskera att slå ut ännu flera åtgärder av de som finns idag. Det kommer sannolikt att bli stora nedskärningar som kommer att drabba många lantbrukare ekonomiskt. Dock anser vi att det är bra att Jordbruksverket fått i uppdrag att lyfta och utreda frågan om finansieringsinstrument i CAP. SFs önskemål är att vi som medlemsland på bästa sätt nyttjar att EU lyfter behovet av tillgängligt kapital och behovet av att företagare som vill starta eller utveckla sin produktion, kan få lån. Frågan måste utredas vidare, och lönsamheten i svensk lammproduktion måste öka. Vår bedömning är att "mjuka lån" är en av flera viktiga vägar framåt.

Anna Kristoffersson,
ordförande Svenska Fåravelsförbundet

Anna Kristoffersson
Veberöd 342, Klinten
247 96 Veberöd

anna.kristoffersson@faravelsforbundet.com

070-852 01 94